

מדעי הבראות מוגבר

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	56 נקודות
פרק שני	24 נקודות
פרק שלישי	20 נקודות
סה"כ	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הערות מיוחדות: ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד, לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא יתייחס לתשובות נוספות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

כתוב "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. כתיבת טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 7 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (56 נקודות)

בפרק זה תשע שאלות המחולקות על-פי מערכות. בחר שתי מערכות וענה על שתי שאלות בכל מערכת. בסך הכול עליך לענות על ארבע שאלות (לכל שאלה - 14 נקודות).

פולמונולוגיה

שאלה 1

- 7 נק' א. תאר כיצד אמפיזמה (נפחת) פוגעת בתפקוד הריאות.
- 7 נק' ב. ג"ר סובל מברונכיטיס כרונית (chronic bronchitis) המתבטאת בקושי בנשימה, בעיקר במאמץ. הסבר מהי הסיבה לקושי בנשימה, וציין סימן **אחד** נוסף שעלול להתלוות למחלה זו.

שאלה 2

- 7 נק' א. חילוף הגזים מתרחש בין נאדיות הריאה ובין הדם הזורם בנימים. ציין אילו גזים עוברים, באיזה כיוון, וכיצד.
- 7 נק' ב. ציין **שלושה** נזקים הנגרמים מעישון, והסבר באיזה אופן גורם העישון ל**שניים** מהנזקים שצינת.

שאלה 3

- 7 נק' א. אדם נפצע בחזהו מדקירת סכין. הבדיקה הראתה שנגרם לאדם נקב בצדר (פלוריה) וכתוצאה מכך הופיע קושי בנשימה. הסבר כיצד הנקב בצדר גורם לקושי בנשימה.
- 7 נק' ב. ד"ש פנה לרופא משפחה והתלונן על קוצר נשימה, שיעול וחום. כאשר הרופא האזין לריאותיו, הוא שמע כניסת אוויר מופחתת לריאה. הרופא הפנה את ד"ש לצילום ריאות וגם שלח דגימה של ליחה לתרבית במעבדה. האבחנה שקבע הרופא הייתה דלקת ריאות. ד"ש קיבל טיפול באנטיביוטיקה לחמישה ימים ומצבו השתפר. האם דלקת הריאות הייתה חיידקית או ויראלית? הבא **שני** נימוקים לקביעתך.

נוירולוגיה

שאלה 4

- 7 נק' א. האור המרצד במועדוני המסיבות ובברים יכול לעורר התקפי אפילפסיה. הסבר מהי הסיבה לכך, וציין **שני** סימנים של התקף אפילפטי.
- 7 נק' ב. תינוק בן 10 חודשים הובא לחדר מיון בגלל חום גבוה והקאות. בבדיקה שנערכה לו נקבע שהתינוק לוקה בדלקת קרום מוח חיידקית. על סמך איזו בדיקה נקבעה האבחנה, ומהו הטיפול שניתן לתינוק?

שאלה 5

- (7 נק') א. הסבר מהו מחסום דם – מוח. מה החשיבות של מחסום זה במוח?
- (7 נק') ב. ציין **שלושה** אמצעים למניעה ראשונית של אירוע מוחי המורגי, ו**שתי** פעולות של מניעה שניונית באירוע כזה.

שאלה 6

- (7 נק') א. הסבר מהי דרך הפעולה של הנוירوترנסמיטר (neurotransmitter).
- (7 נק') ב. הסבר כיצד משפיע קוקאין על המוח, וציין השפעה גופנית **אחת** והשפעה נפשית **אחת** של קוקאין על המשתמש בסם.

גסטרואנטרולוגיה

שאלה 7

- (6 נק') א. כיצד נעשה פירוק כימי בקיבה וכיצד נעשה פירוק מכני בפה?
- (8 נק') ב. הסבר מדוע מחלת הצליאק יכולה לגרום אנמיה לחולים, וציין מה הטיפול במחלת הצליאק.

שאלה 8

- (7 נק') א. ציין **שני** שמות של אנזימים המופרשים מהלבלב בתהליך העיכול, ומה תפקידו של כל אנזים.
- (7 נק') ב. הסבר כיצד מיץ המרה מסייע בתהליך העיכול, ומדוע דלקת בכיס המרה מחייבת תזונה דלת שומן.

שאלה 9

- (6 נק') א. בתפוח אחד ובכוס מיץ תפוחים יש כמות זהה של פחמימות, אבל הרגשת השובע אחרי אכילת תפוח גדולה יותר מהרגשת השובע אחרי שתיית כוס מיץ תפוחים. הסבר מדוע.
- (8 נק') ב. ציין את שם החיידק הגורם לכיב קיבה, ותאר דרך **אחת** של החיידק לשרוד בתנאים שיש בקיבה.

פרק שני (24 נקודות)

- בחר אחד מתוך שלושה סיפורי המקרים שלפניך (פולמונולוגיה, גסטרואנטרולוגיה או נירולוגיה).
- אם בחרת בסיפור המקרה הראשון, קרא אותו, וענה על שאלה 10 – שאלת חובה, ועל שתיים מבין השאלות 11-13. בסך הכול עליך לענות על שלוש שאלות (לכל שאלה – 8 נקודות).
- אם בחרת בסיפור המקרה השני, קרא אותו, וענה על שאלה 14 – שאלת חובה, ועל שתיים מבין השאלות 15-17. בסך הכל עליך לענות על שלוש שאלות (לכל שאלה – 8 נקודות).
- אם בחרת בסיפור המקרה השלישי, קרא אותו, וענה על שאלה 18 – שאלת חובה, ועל שתיים מבין השאלות 19-21. בסך הכל עליך לענות על שלוש שאלות (לכל שאלה – 8 נקודות).

סיפור מקרה ראשון – פולמונולוגיה

כאשר מזג האוויר היה חם ואבק רב נישא באוויר הרגישה א"ס, בת 15, עייפות, לחץ בבית החזה וקושי בנשימה. היות שהכירה את התסמינים האלה, נעזרה במשאף שהיא נושאת עמה והתסמינים חלפו. למחרת, קוצר הנשימה החמיר: נשמעו צפצופים בהוצאת האוויר, והיא פלטה כיח מוגלתי רב. כשנבדקה אצל רופא המשפחה, הרופא ספר 30 נשימות בדקה, הדופק היה מהיר, וצבע עורה היה חיוור. הרופא הזריק לה תרופה, והורה לה להיעזר במשאף או באינהלציה ברגע שתחוש שוב בתסמינים. לאחר ההזרקה השתפר מצבה.

שאלה 10 – שאלת חובה

מהי האבחנה במקרה זה? ציין שני סימנים ושני תסמינים המופיעים בסיפור המקרה.

שאלה 11

הסבר את הפתופיזיולוגיה של המחלה שאובחנה.

שאלה 12

מה מטרת התרופה שהזריק הרופא לא"ס? ציין שני טיפולים תרופתיים למניעת אירועים נוספים של קושי בנשימה.

שאלה 13

תאר כיצד ניתן למנוע את השפעתם של שני גורמי סביבה למחלתה של א"ס.

סיפור מקרה שני – גסטרואנטרולוגיה

מ"ר, בן 25, פנה לחדר מיון בשל כאבי בטן חזקים, צהבת של העור ושלשולים. בתשאול של הרופא, מ"ר סיפר כי חזר לפני כשבועיים מטיול ארוך בהודו. בבדיקות דם שנערכו לו נמצאו ערכים גבוהים של בילירובין ושל אנזימי כבד, ורמות נמוכות של אלבומין ושל פקטורי קרישה.

שאלה 14 – שאלת חובה

מהי האבחנה במקרה זה? ציין **שני** סימנים ו**שני** תסמינים המופיעים בסיפור המקרה.

שאלה 15

- א. מה הגורם למחלתו של מ"ר?
- ב. באיזו דרך נדבקים במחלה?
- ג. ציין **שני** אמצעים למניעה ראשונית של מחלה זו.

שאלה 16

הסבר את הפתופיזיולוגיה של המחלה בהתייחס ל**שתיים** מארבע תוצאות בדיקות הדם שנעשו למ"ר.

שאלה 17

בעקבות המחלה הופיעו אצל מ"ר הקאות דמיות, מיימת, בלבול וכשל כלייתי. הסבר **שתיים** מבין התופעות הללו.

סיפור מקרה שלישי – נירולוגיה

א"ר, גבר בן 85 שערך ה-BMI שלו 32, פנה לחדר מיון כשהוא סובל מכאב ראש חזק, מתקשה בדיבור, והיד והרגל הימניות שלו משותקות. בבדיקת רופא, ערכי לחץ הדם היו 190/110 מ"מ"כ. לדברי אשתו, א"ר מטופל בתרופות נוגדות קרישת דם. מיד נשלחו בדיקות דם לפקטורי קרישה, בוצע CT ראש, וא"ר הועבר לצנתור מוח.

שאלה 18 – שאלת חובה

מה תהיה האבחנה במקרה זה, ומה הסיבה לקושי בדיבור וליד ורגל משותקות בצד ימין של הגוף?

שאלה 19

ציין שני גורמים לסימנים שהופיעו אצל א"ר.

שאלה 20

מה המטרה של צנתור המוח?

שאלה 21

על אילו שני טיפולים היית ממליץ כמניעה שניונית?

פרק שלישי (20 נקודות)

ענה על ארבע מבין השאלות 22 - 27 בתשובון שבעמוד 19 במחברת הבחינה שלך (לכל שאלה - 5 נקודות).
לכל שאלה ארבע תשובות, אך רק אחת מהן נכונה. סמן X במשבצת שמתחת לאות המציינת את התשובה הנכונה. שים לב, עליך לסמן את תשובותיך ליד השאלות 22 - 27 .

שאלה 22

אילו מהבאים נחשבים לאמצעים של מניעה ראשונית של דלקת בדרכי הנשימה?

- א. תרופות להורדת חום ולשיכוך כאבים
- ב. טיפול נגד שיעול ומשאף להקלת הנשימה
- ג. תזונה להעלאת תנגודת הגוף ושמירה על היגיינה אישית
- ד. מנוחה ונטילת אנטיביוטיקה

שאלה 23

מה גורם למרכז הנשימה בגזע המוח להתחיל בתהליך של שאיפת אוויר?

- א. עלייה ברמת החמצן בדם
- ב. עלייה ברמת דו-תחמוצת הפחמן בדם
- ג. התכווצות כלי הדם בגזע המוח
- ד. חוסר חמצן בשריר הלב

שאלה 24

מהי פריסטלטיקה במערכת העיכול?

- א. פירוק חומרי מזון וספיגתם
- ב. פעילות הורמונים המשתתפים בתהליך העיכול
- ג. התכווצויות של צינור העיכול
- ד. הפרשת רוק ונוזלים אל צינור העיכול

שאלה 25

לאיזו מחלה יכול לגרום החיידק הליקובקטר פילורי?

- א. צהבת חסימתית
- ב. כיב קיבה
- ג. דלקת הלב
- ד. דלקת הכבד

שאלה 26

כיצד משפיע אלכוהול על מערכת העצבים?

- א. הוא מעכב מעבר של דחף עצבי בסינפסה.
- ב. הוא מזרז מעבר של דחף עצבי בסינפסה.
- ג. הוא הורס את המיאלין העוטף את הנוירונים התחושתיים.
- ד. הוא הורס את המיאלין העוטף את הנוירונים המוטוריים.

שאלה 27

מה נכון לגבי דיאטה קטוגנית הניתנת כטיפול במחלת האפילפסיה?

- א. דיאטה עשירה בפחמימות ודלה בשומנים
- ב. דיאטה עשירה בשומנים ודלה בפחמימות
- ג. דיאטה עשירה בחלבונים ודלה בפחמימות
- ד. דיאטה עשירה בוויטמינים ודלה בפחמימות

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל.
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך.